

TÁJÉKOZTATÁSI RENDSZEREK

Hálózatok, regionális rendszerek

95/057

LEON, R.E.: The Internet world: its protocols and mainstream services = Online CDROM Rev. 18.vol. 1994. 4.no. 229-239.p.

Az Internet világa: protokolljai és fő szolgáltatásai

Szabvány; Számítógép-hálózat; Szolgáltatások; Távközlés

A cikk áttekinti az Internet protokolljait és fő szolgáltatásait. Az első rész bemutatja az Internet történetét és testületeit, a második a rendszer felépítését és céljait. A harmadik rész az adatcsomagolásért és címzésért felelős protokollal (IP), a negyedik pedig az adatszállítást felügyelő protokollal (TCP) foglalkozik. Az ötödik rész ismerteti a TCP/IP protokollra alapuló fő Internet-szolgáltatásokat, amilyenek pl. a „telnet”, az „ftp”, az elektronikus posta, a levelező csoportok és a „finger”.

(Autoref.)

95/058

CRONIN, B. – OVERFELT, K. – FOUCHEREAUX, K. [et al.]: The Internet and competitive intelligence: a survey of current practice = Int.J.Inf.Manage. 14.vol. 1994. 3.no. 204-222.p. Bibliogr.

Az Internet fokozódó jelentősége az üzleti világ számára

Számítógép-hálózat; Tájékoztatás -közgazdasági; Üzemi tájékoztatási központ

Az Internetben megvan a lehetőség arra, hogy a kereskedelmi vállalatok fő stratégiai információkeresési eszközként szolgáljon. Már ma is sok kis- és nagyvállalat használja az Internetet arra, hogy előnyökhöz jusson az egyre növekvő kereskedelmi versenyben. Könnyen lehet, hogy a jövőben az Internet – a hálózat „kommerciálizálódásával” arányosan – a „competitive intelligence” (legális kutatás a rivális vállalatok termékeinek, szervezetetének stb. tanulmányozására) fő eszköze lesz a fejlett vállalatok számára. A cikk ismerteti az Internet jelenlegi „competitive intelligence” célú kereskedelmi használatát.

(Autoref.)

95/059

SONKKILA, Tuija: Yhteistyö LINNEA-verkossa = Kirjastotiede Inf. 13.vol. 1994. 1.no. 9-12.p.

Res. angol nyelven

Együttműködés a LINNEA hálózatban

Együttműködés -belföldi; Gépi könyvtári hálózat

A finn felsőoktatási könyvtárak hálózatát (LINNEA) 20 egyetemi könyvtár, valamint a Parlamenti Könyvtár és az Országos Letéti Könyvtár alkotja. A LINNEA egyrészt egy logikai adatkommunikációs hálózat, amely a finn egyetemi és tudományos könyvtári hálózat (FUNET) tagkönyvtárait összekapcsolva adatbázis-szolgáltatóként működik, másrészt az egyetemi könyvtárak együttműködését szolgálja. A cikk ismerteti az együttműködés különféle formáit.

(Autoref.)

Lásd még 8, 24, 46

Könyvtártudományi, informatikai tájékoztatás

95/060

SMITH, Alastair: South Seas BUBL: an information service for the New Zealand library and information community = N.Z.Libr. 47.vol. 1994. 11.no. 210-212.p.

Elektronikus 'hirdetőtábla az új-zélandi könyvtári és információs közösség számára

Elektronikus posta; Könyvtártudományi tájékoztatás; Számítógép-hálózat

A cikk megvizsgálja, hogy hogyan lehetne egy online tájékoztatási szolgáltatást beindítani az új-zélandi könyvtári és információs közösség számára, s ez hogyan nézne ki a gyakorlatban. A javasolt szolgáltatás a brit BUBL (Bulletin Board for Libraries) mintájára készült, s az Interneten való hozzáférésre a WWW (World Wide Web) protokollt használja. A tervezett szolgáltatások a következők: folyóiratok, fontos dokumentumok szövegei, tájékoztatás tanfolyamokról, álláshirdetések, kalauzok, online használati útmutatók, hozzáférés online katalógusokhoz, kapcsolódás egyéb könyvtári tájékoztatási szolgáltatásokhoz.

(Autoref.)

95/061

WANG, Rui – STUDWELL, William E.: A bibliographic guide to Chinese serials in library and information science = Ser.Libr. 25.vol. 1994. 1/2.no. 221-226.p.

Bibliográfiai kalauz a kínai könyvtár- és információtudományi időszeri kiadványokhoz

Annotált bibliográfia; Időszeri kiadvány; Könyvtártudományi bibliográfia

A szerző tíz kínai nyelvű könyvtár- és információtudományi folyóiratot vizsgált meg:

TuShuGuanXue TongXun – Bulletin of the China Society of Library Science;

ZhongGuo TuShuGuanXueHui HuiBao – Bulletin of the Library Association of China;

GuoLiZhongYangTuShuGuan GuanXun – Bulletin of the National Central Library;

TuShuGuanXue yu ZiLiao KeXue – Journal of Library and Information Science;

TuShuGuanZaZhi – The Journal of Libraries;

GuangDongTuShuGuanXueKan – The Journal of GuanDong Library;

SiChuanTuShuGuanXueBao – The Journal of Libraries in SiChuan Province;

TuShu QiBao GongZuo – Library and Information Service;

QingBao KeXue – Information Science;

DangAn GongZuo – Archival Work.

Ezek közül az első négy országos és igen fontos lap, a következő három helyi, de fontos és befolyásos folyóirat, az utolsó három pedig valamilyen szakterületre specializált szaklap. A folyóiratok fele rendelkezik angol nyelvű információkkal is.

(Autoref.)

Szabadalmi tájékoztatás

95/062

HAUSSER, Erich: Staat, Wirtschaft, Innovation, Information = ABI-Tech. 14.vol. 1994. 3.no. 177-185.p.

Res. angol nyelven

Németország: állam, ipar, innováció és információ

Szabadalom; Tájékoztatás -szabadalmi

Az technikai újítási eredmények a gazdasági siker fontos mutatói, az újításokhoz azonban megfelelő tájékoztatási környezetre van szükség. A szabadalmi statisztikák azt mutatják, hogy Németországban az elmúlt években jelentősen megromlottak az innováció feltételei. Ennek egyik oka a gyenge színvonalú szabadalmi tájékoztatás, aminek nyilvánvaló jele a többi ipari országhoz képest kevés szabadalmi könyvtár. A szükségtelen duplum-fejlesztések és újra-feltalá-

lások azt bizonyítják, hogy a kutatók nem veszik figyelembe a legújabb tudományos-műszaki eredményeket, s ezzel komoly kárt okoznak a német gazdaságnak. A szerző azzal a kéréssel fordul az állam és az ipar illetékes vezetőihez, hogy szenteljének nagyobb figyelmet egy korszerű szabadalmi információs rendszer kifejlesztésének, hozzájárulva ezzel egy jobb, „feltalálóbarát” tájékoztatási környezet kialakításához.

(Autoref.)

VEZETÉS, IRÁNYÍTÁS

Általános kérdések

95/063

MILLER, Rush G. – STEARNS, Beverly: Quality management for today's academic library = Coll. Res.Lib. News. 55.vol. 1994. 7.no. 406-409.p.

Hogyan valósítható meg a minőségre irányuló vezetés a mai egyetemi könyvtárakban?

Egyetemi könyvtár; Hatékonyság; Vezetés

A 90-es évek elején a minőségre irányuló vezetés (más névvel: TQM: teljes körű minőségbiztosítás) az érdeklődés középpontjába került a tudományos intézmények körében is. Ezzel egy időben bizonyos szkeptikus hangok is jelentkeztek. Kérdés, hogy a minőségfejlesztésnek azon módja, amelyet sikeresen vezettek be a japán és amerikai autógyárakban és más üzemekben, alkalmazható-e a tudományos intézmények körében?

De mi is valójában a TQM? – Koller szavaival egyszerűen fogalmazva egy állandóan fejlődő irányítási rendszer, amely a munkatársak bevonásán és a vevők igényeinek szem előtt tartásán

alapszik. A szervezet erőforrásait a saját szükségleteinek kielégítése helyett a külső és belső „ügyfelek” (értsd: a szolgáltatás külső igénybevevői, valamint a munkafolyamatban részt vevő munkatársak) igényeire összpontosítja. Az intézmény célja az innovációk és változtatások helyett a szolgáltatások és a folyamatok minőségének folyamatos emelése. A problémák elemzésénél objektív mérési módot használ, hogy elérje a problémák gyökerét. A munkatársakat felhatalmazza, hogy a vezetőkkel együttesen meghatározott célokért öntevékeny csoportokban dolgozzanak.

A múltban a könyvtárosok a könyvtár minőségét olyan mutatókkal határozták meg, hogy például mekkora a költségvetés vagy az állomány nagysága, vagy hogy mennyit kölcsönöznek. A TQM esetében a minőség nem az, amit a könyvtár annak hisz, hanem amit a használó (külső és belső) elvár. Az ilyen elvárások rendszeres mérése a folyamatos fejlesztés és az egyre jobb szolgáltatás nyújtásának alapja.

A minőségfejlesztés nem újításokra, hanem a munka különböző területeinek folyamatos fejlődésére épít.

A minőséget objektív, tárgyilagos problémafeltárással kell meghatározni. Ehhez folyamatábrákat és különféle diagramokat szoktak használni az adott probléma természete szerint.

Az egyetemi könyvtárban (éppen úgy, mint más könyvtártípusokban – a ref.) a TQM szíve és lelke a munkatársaknak a vezetésbe való minden addiginál nagyobb mértékű bevonásában van. Ez természetesen a szervezeti felépítés megváltozásával is jár, és mindez hosszabb távon inkább evolúcióhoz, mint földrengéshez hasonló módon történik.

A minőség-központú vezetésben a munkatársak bizottságok helyett munkacsoportokba tömörülnek. Érdemes a kettő közötti különbséget megragadni: a bizottságban a tagokat a vezetés nevezi ki, a munkacsoportban az együtt dolgozók alkotják a csoportot. A bizottság eredmény-, a munkacsoport folyamat-központú. Az előbbi vezetője kinevezett, az utóbbié választott. A munka menetét a bizottságban a „hivatal”, az utóbbiban maga a munkacsoport határozza meg. A bizottságban az irányítás decentralizációja nem kritérium, szemben az utóbbival, ahol minden munkatárs be van vonva.

A TQM-et sokszor hibásan akarják bevezetni, amelynek szükségszerűen kudarc az eredmé-